

Sociologia de la Comunicació

Programa general

Curs 2007-2008

Codi 21097

6 Crèdits

Professor Dr. Salvador Cardús i Ros

salvador.cardus@uab.cat

B3-195

Classes A

Introducció

1. Comunicar. Del campanar al mòbil

Les teories de la comunicació a Europa i als EUA

2. Antecedents europeus. Xarxes i multituds
3. L'Escola de Chicago. De la massa al públic
4. La Mass Communication Research. Guerra, indústria, propaganda
5. La Teoria Crítica. La cultura com a mercaderia
6. L'Escola de Palo Alto. Tot comunica
7. L'Estructuralisme i els Cultural Studies. L'aparença, el mite, les cultures populars

Sociologia dels mitjans de comunicació de massa

8. Mitjans de comunicació i realitat social
9. Premsa i poder
10. La televisió. Mediafòbia i ordre social
11. La televisió. Realitat virtuosa?
12. Televisió i identitat

L'espai català de comunicació

13. La premsa als Països Catalans
14. Ràdio i televisió als Països Catalans
15. Les indústries culturals catalanes
16. Mòbils, videojocs, Internet

Classes B

(sessions pràctiques, amb treball de grup i suport audiovisual i de textos)

- A. Context i descontextualització
- B. Temps i espai als TN
- C. La comunicació no verbal
- D. L'espiral del silenci
- E. La fabricació del consens
- F. Psicopatologia de l'entelevisament
- G. El Baròmetre de les audiències en comunicació i cultura
- H. Els organismes reguladors: CIC i CAC
- I. Mòbils i canvis a la vida quotidiana

Bibliografia general

Lectura per preparar l'examen de l'apartat I

Mattelart, Armand i Mattelart, Michèle. *Historia de las teorías de la comunicación*. Paidós, 1997, 126 pp. (*Histoire des théories de la communications*. París, La Découverte, 1995)

Lectura obligatòria a escollir entre aquests títols

Bourdieu, Pierre. *Sobre la televisió*. Barcelona, Edicions 62, 1997. (*Sur la télévision*. París, Liber, 1996)

Cardús i Ros, Salvador. *Política de paper. Premsa i poder, 1981-1992*. Barcelona, La Campana, 1995

Gifreu, Josep. *La pell de la diferència*. Barcelona. Pòrtic, 2005

Lacroix, Michel. *El culte a l'emoció. Atrapats en un món d'emocions sense sentiments*. Barcelona. Edicions La Campana, 2005

Noelle-Neumann, Elisabeth. *La espiral del silencio*. Barcelona. Paidós, 1995

Postman, Neil. *Divertim-nos fins a morir. El discurs públic a l'època del "show-business"*. Barcelona. Llibres de l'índex, 1993. (*Amusing Ourselves to Death*. Nova York, Viking Penguin, 1985)

Bibliografia complementària

Apartat I

Farré Coma, Jordi. *Invitació a la teoria de la comunicació*. Valls. Cossetània edicions, 2005

McQuail, Denis. *Introducción a la teoría de la comunicación de masas*. Paidós, 2000

Saperas, Enric. *Introducció a les teories de la comunicació*. Barcelona, Pòrtic, 1992

Saperas, Enric. *Manual básico de Teoría de la Comunicación*. Barcelona, Editorial CIMS 97, 1998

Serrano, Sebastia. *El regal de la comunicació*. Barcelona. Ara llibres, 2003

Serrano, Sebastià. *Comprendre la comunicació*. Barcelona. Proa, 1999

Apartat II

Bezuntea, Ofa et al. *La prensa y los electores. El mito de la influencia*. Euskal Herriko Unibertsitatea. Bilbao, 2000

Blain, Neil; Boyle, Raymond & O'Donnell, Hugh. *Sport and National Identity in the European Media*. Leicester. Ceicester University Press, 1993

Borrat, Héctor. *El periódico, actor político*. Barcelona. Gustavo Gili, 1989

Busquet, Jordi, et al. *La violència en la mirada*. Barcelona, Trípod, 2001

Cardús, Salvador. "En defensa de la televisió: la realitat virtuosa" a *Trípod*, 6 (1998) pp. 31-44

Castells, Manuel. *La era de la información*. (3 v.) Madrid. Alianza, 1997-98

Champagne, Patrick. *Faire l'opinion*. París. Seuil

Ferrés, Joan. *Televisión subliminal. Socialización mediante comunicaciones inadvertidas*. Barcelona. Paidós, 1986

Ferrés, Joan. *Televisión y educación*. Barcelona, Paidós, 1994

Ferrés, Joan. *Educación en una cultura del espectáculo*. Barcelona, Paidós, 2000

Lippman, W. *Public opinion*. Londres. Allen & Unwin, 1932

Ramonet, Ignacio. *La tiranía de la comunicación*. Madrid. Debate, 1998

Terricabras, JosepM (coord.) *Què ens expliquen? Com interpretar la informació*. Barcelona. Mina, 2006
Transversal núm. 28 (2006). *Mitjans de comunicació i societats postindustrials*.
Weber, Max. "Para una sociología de la prensa" a *REIS* núm. 57, 1992 (251-259)
Winkin, Yves. "Presentación general" a Bateson, Goffman, Hall et. al. *La nueva comunicación*. Barcelona, Kairós, 1984, pp. 11-113. (Ed. original: *La nouvelle communications*. París, Éd. du Seuil, 1981).
Wolf, Mauro. *Los efectos sociales de los media*. Barcelona, Paidós, 1994

Apartat III

Cardús, Salvador "Els mitjans de comunicació i els conflictes de mercat" a *Actes del II Congrés Català de Sociologia*. Barcelona, Societat Catalana de Sociologia, pàg. 1017-1034
Cardús, Salvador *The Circulation of Daily Newspapers in the Catalan-speaking areas between 1976 and 1996*. The Anglo-Catalan Society, 1999
Partal, Vicent i Otamendi, Martxelo *11-M El periodisme en crisi*. Barcelona. Ara Llibres, 2004
Sampedro, Víctor (ed.) *13-M. Multitudes on line*. Madrid. Libros de la Catarata, 2005
Xambó, Rafael. *Comunicació, política i societat. El cas valencià*. València. 3i4, 2001

Revistes

Trípodos (vegeu especialment l'extra 2000. *Els impactes de les tecnologies de la informació i la comunicació*)
Anàlisis (vegeu especialment el número 26, 2001. *Opinió pública i democràcia*)
Capçalera (Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya)
Comunicació21. (Publicació trimestral del sector de la comunicació a Catalunya, les Illes Balears i Andorra)

Webs

Organismes control:
www.audiovisualcat.net
www.infocic.org

Crítica informativa:
www.contrastant.net
www.fair.org
www.medialens.org
www.zmag.org

Estudi i educació en mitjans:
www.portalcomunicacio.com
www.aulamedia.org
www.fundacc.cat

Bibliografia classes pràctiques

A. Context i descontextualització

Busquet, Jordi et al. *La recerca en comunicació. Què hem de saber? Quins passos hem de seguir?* Barcelona. Editorial UOC, 2006

Sáez, Albert. *De la representació a la realitat*. Barcelona. Dèria editors, 1999

B. Temps i espai als TN

Blain, Neil & O'Donnell, Hugh. *Media, Monarchy and Power*. Bristol. Intellect Books, 2003

Folch-Serra, Mireia i Nogué, Joan. "Del local al global: societat civil, premsa i territori a Catalunya" a *Revista de Catalunya*, 149 març 2000 (pàg. 9-35)

Peralta, Miquel. *Teleinformatius. La transmissió informativa d'actualitat*. Barcelona. Trípod, 2005

C. La comunicació no verbal

Hall, Edward T. *La Dimensión oculta*. México, Siglo Veintiuno, 1987

Hall, Edward T. *El lenguaje silencioso*. Madrid : Alianza, 1989

Pease, A. (1998) *El Llenguatge del cos: com es poden llegir els pensaments dels altres a través dels seus gestos*. Barcelona: Edicions 62: Paidós, 1998. Ed. orig.: *Body language: how to read others' thoughts by gestures*. Londres: Sheldon Press, 1981

Serrano, Sebastià. *El regal de la comunicació*. Barcelona. Ara Llibres, 2003

Tusón, Jesús. *Com és que ens entenem? (si és que ens entenem)*. Barcelona. Empúries, 1999

D. L'espiral del silenci

Bourdieu, Pierre. "L'opinion publique n'existe pas" a *Questions de sociologie*.

Paris. Editions de Minuit, 1988. Ed. esp: *Cuestiones de sociología*. Madrid. Istmo, 2000

Noelle-Neumann *La espiral del silencio*. Barcelona. Paidós, 1995

E. La fabricació del consens

Chomsky, Noam. *Las ilusiones necesarias*. Libertarias/Prodhufi, 1992

Chomsky, Noam. *Discurs polític : tres conferències a Catalunya*. Barcelona. Empúries, 1993

Vázquez Montalbán, Manuel. *Informe sobre la información*. Barcelona. Ed. Fontanella, 1975

F. La dieta mediàtica dels joves

Katz, Jon. *Virtuous reality*. Nova York. Random House, 1997

O'Donnell, Hugh. *Good Times, bad times. Soap operas and society in western Europe*. Londres. Leicester University Press, 1998

Sartori, Giovanni. *Homo videns. La sociedad teledirigida*. Madrid, Taurus, 1998

G. El Baròmetre de les audiències de la comunicació i la cultura

H. Els organismes reguladors: CIC i CAC

I. Mòbils i canvis a la vida quotidiana

Avaluació

L'avaluació del curs es farà a través d'un examen final al qual s'ha de presentar tothom obligatòriament. Aquest examen suposarà el 50 per cent de la nota. Els assistents regulars a classe i que hagin presentat els exercicis de pràctiques, tindran un altre 50 per cent de l'assignatura avaluada a partir del lliurament del portafoli amb tots els treballs proposats. Els treballs es poden tornar a presentar millorats tantes vegades com es vulgui, i cada vegada seran retornats corregits.

En el cas hipotètic –i poc desitjable– que no es pugui assistir a classe, el professor proporcionarà una bibliografia complementària per preparar les classes, a més d'oferir les sessions de tutoria habituals. Llavors, l'examen final proporcionarà el 100 per cent de la nota.

En els exercicis pràctics s'avaluarà tant el contingut com les habilitats acadèmiques formals (escriptura, presentació, citacions, elaboració d'índexs, capacitats de comunicació oral, etc.), atenent molt especialment a l'evolució al llarg del curs. Per aquesta raó, tots els treballs es guardaran al portafoli, fins i tot els revisats i corregits. El portafoli es lliurarà el darrer dia de classe de manera inexcusable.

Treballs previstos (*portafoli* obligatori per a la avaluació continuada)

1. Context i descontextualització informativa
2. Temps i espai comparats en dos TN
3. Espirals del silenci entre els universitaris catalans
4. La revolució del mòbil. Usos i funcions.
5. Review del llibre escollit
6. Llista i breu comentari sobre la bibliografia llegida o consultada durant el curs

Planificació pel curs 2007-2008 (orientativa)

18F <i>Introducció</i> 1. Comunicar. Del campanar al mòbil	20F Comunicació i ciències social <i>Teories de la comunicació.</i> 2. Antecedents europeus. Xarxes i multituds
25F <i>Teories de la comunicació.</i> 3. L'Escola de Chicago. De la massa al públic	27F A. Context i descontextualització informativa
3M 4. La Mass Communication Research. Guerra, indústria, propaganda	5M (continuació)
10M <i>Teories de la comunicació</i> 5. La Teoria Crítica. La cultura com a mercaderia	12M B. Temps i espai als TN
	26M <i>Teories de la comunicació</i> 6. Escola de Palo Alto. Tot comunica
31M C. La comunicació no verbal	2A <i>Teories de la comunicació</i> 7. L'Estructuralisme i els Cultural Studies L'aparença, el mite, les cultures populars
7A <i>Sociologia dels MCM</i> 8. Mitjans de comunicació i realitat social	9A D. L'espiral del silenci
14A <i>Sociologia dels MCM</i> 9. Premsa i poder	16A E. La fabricació del consens
21A <i>Sociologia dels MCM</i> 10. La televisió. Mediafòbia i ordre social	23A F. La dieta mediàtica dels joves
28A <i>Sociologia dels MCM</i> 11. La televisió. Realitat virtuosa?	30A <i>Sociologia dels MCM</i> 12. Televisió i identitat
5MD <i>L'espai català de comunicació</i> 13. La premsa als Països Catalans	7M G. El Baròmetre de les audiències
12M	14M <i>L'espai català de comunicació</i> 14. Radio i televisió als Països Catalans
19M H. Els organismes reguladors: CIC i CAC	21M <i>L'espai català de comunicació</i> 15. Les indústries culturals catalanes
26M <i>L'espai català de comunicació</i> 16. Mòbils, videojocs, Internet	28M I. Mòbils i canvis a la vida quotidiana